

ที่ดินมรดกกลายเป็นของคนอื่น

ผู้โชคร้ายรายหนึ่งรับสิทธิครอบครองที่ดินเป็นมรดกตกทอดจากปู่มาสู่พ่อ มาสู่ตัวเอง แต่ที่ดินแปลงดังกล่าวออกโฉนดที่ดินเป็นชื่อคนอื่นไปแล้ว จะทำอย่างไรดี

นายอับโชค เป็นบุตรของนาย ก เป็นหลานของนาย ข และเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ก และนาย ข ตามคำสั่งศาล จึงมีการติดตามทรัพย์สินมรดกของบิดา ได้มีหนังสือถึงหน่วยงาน A ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทะเบียนการครอบครองที่ดิน ส.ค.๑ ซึ่งไม่ทราบว่าเป็น ส.ค.๑ แปลงใด เลขที่เท่าใด แต่แจ้งที่ตั้งของที่ดินไว้ ปัจจุบันที่ดินแปลงดังกล่าวได้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๘๘๓๔ ซึ่งทับซ้อนกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) ของนาย ข ซึ่งนาย ก เป็นผู้รับมรดกที่ดินพิพาท จึงขอข้อมูลข่าวสารทะเบียนการครอบครองที่ดินเพื่อนำไปประกอบการดำเนินคดีในศาล หน่วยงาน A ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอโดยให้เหตุผลว่า นายอับโชคไม่สามารถระบุรายละเอียดได้ชัดเจนว่าเป็น ส.ค.๑ แปลงใด อ้างแต่เพียงที่ตั้งของที่ดิน จึงไม่สามารถดำเนินการให้ได้ ตามนัยระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยหลักฐานทะเบียนที่ดิน การขอคัด ขอลายสำเนาเอกสารและการตรวจสอบหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๖ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐) ข้อ ๕ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ประกอบกับผู้กล่าวอ้างว่าที่ดินแปลงดังกล่าวมีการออกโฉนดที่ดินทับซ้อนกับที่ดินหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) ซึ่งมีข้อพิพาทการโต้แย้งสิทธิในที่ดินและผู้ขอได้ใช้สิทธิทางศาลแล้ว จึงอาจเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายอับโชคจึงอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารฯ วินิจฉัยสรุปว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทะเบียนการครอบครองที่ดิน เป็นข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้นเพื่อเป็นการรับรองให้แก่ประชาชนผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว จึงเป็นเอกสารราชการที่เป็นเอกสารมหาชน ซึ่งบุคคลทั่วไปย่อมสามารถตรวจสอบได้ว่าบุคคลใดเป็นผู้แจ้งการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน ในขณะที่ผู้อุทธรณ์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานะเครือญาติและเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ก แม้ผู้อุทธรณ์ไม่สามารถระบุรายละเอียดได้ชัดเจนว่าเป็น ส.ค.๑ แปลงใด เลขที่เท่าใด แต่ได้แจ้งระบุที่ตั้งของที่ดิน ซึ่งกรมที่ดินอยู่ในวิสัยที่จะสามารถตรวจสอบเอกสารสิทธิให้แก่ผู้อุทธรณ์ได้ การเปิดเผยจึงไม่ส่งผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้แจ้งการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว แต่จะแสดงถึงความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ จึงมีมติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้

เรื่องนี้ แม้จะมีกฎ ระเบียบอื่น ๆ ในการขอสำเนาเอกสาร แต่การพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารก็ต้องพิจารณาตามหลักการของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วยครับ มีข้อสงสัยการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไปที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๗ www.oic.go.th (ที่ สค ๔๓๒/๒๕๖๓) นายวรรณพงศ์ คำดี ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมและเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”